

**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 24 iunie 2013 (25.06)
(OR. en)**

11492/13

**COHOM 134
COPS 251
PESC 775**

NOTĂ

Sursă:	Consiliul
Data:	24 iunie 2013
Nr. doc. ant.:	11153/13 COHOM 125 COPS 240 PESC 728
Subiect:	Orientări pentru promovarea și protejarea respectării tuturor drepturilor omului pentru persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intesexuale (LGBTI)

1. La 24 iunie 2013, Consiliul a adoptat Orientări pentru promovarea și protejarea respectării tuturor drepturilor omului pentru persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale (LGBTI), astfel cum figurează în anexă la prezenta notă.

ORIENTĂRI PENTRU PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA RESPECTĂRII TUTUROR DREPTURILOR OMULUI PENTRU PERSOANELE LESBIENE, GAY, BISEXUALE, TRANSGEN ȘI INTERSEXUALE (LGBTI)

I. Introducere

A. Motivul demersului

1. Drepturile persoanelor LGBTI sunt protejate de dreptul internațional existent privind drepturile omului, deși adesea este necesară o acțiune specifică pentru a asigura respectarea deplină a drepturilor omului pentru persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale (LGBTI). Persoanele LGBTI au aceleași drepturi ca toate celelalte persoane - nu sunt create noi drepturi ale omului pentru aceste persoane și niciun astfel de drept nu ar trebui să le fie negat. UE își menține angajamentul față de principiul universalității drepturilor omului și reafirmă faptul că valorile culturale, tradiționale sau religioase nu pot fi invocate pentru a justifica nicio formă de discriminare, inclusiv discriminarea față de persoanele LGBTI ¹.

2. UE este serios preocupată de faptul că orientarea sexuală și identitatea de gen continuă să fie utilizate pentru a justifica încălcări grave ale drepturilor omului în întreaga lume. Persoanele LGBTI reprezintă un grup vulnerabil care continuă să cadă victimă persecuției, discriminării, hărțuirii și unor maltratări grave, îmbrăcând adesea forme extreme de violență, inclusiv forma torturii și a crimei. Discriminarea față de persoanele LGBTI este adesea înrădăcinată în norme societale și roluri percepute care perpetuează inegalitățile de gen. UE este în special preocupată de faptul că, în unele țări, relațiile sexuale consensuale între adulți de același sex sunt incriminate și pot fi pedepsite cu închisoarea sau cu condamnarea la moarte. În alte țări, guvernele încearcă în mod activ să limiteze libertatea de întrunire, de asociere și de exprimare ale persoanelor LGBTI.

¹ A se vedea, de asemenea, punctul 5 din Declarația și Programul de acțiune de la Viena, adoptate cu ocazia Conferinței mondiale privind drepturile omului din 1993 (doc. ONU A/CONF.157/23): „În timp ce trebuie să se țină seama de semnificația caracteristicilor naționale și regionale și de diferitele contexte istorice, culturale și religioase, este datoria statelor, indiferent de sistemele lor politice, economice și culturale, să promoveze și să protejeze toate drepturile omului și libertățile individuale”.

3. În multe țări lipsește cadrul legislativ care să protejeze persoanele LGBTI în fața discriminării și a infracțiunilor motivate de ură și, în întreaga lume, atunci când persoanele LGBTI încearcă să obțină locuri de muncă sau să aibă acces la asistență medicală sau educație, se face discriminare în baza orientării sexuale sau a identității de gen reale sau percepute. Prin urmare, discriminarea poate, de asemenea, să ducă la o sărăcie crescută în rândul persoanelor LGBTI.

4. Persoanele care lucrează pentru promovarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI sunt apărători ai drepturilor omului și ar trebui luate în considerare atunci când se monitorizează situația apărătorilor drepturilor omului în țările terțe. Totuși, este nevoie să se țină seama de sensibilitatea specifică a chestiunilor privind LGBTI între interlocutori, pe de o parte, și de vulnerabilitățile specifice ale persoanelor LGBTI, pe de altă parte. Este posibil ca o abordare coerentă, dar și convingătoare, să aibă un efect pozitiv, spre deosebire de o abordare publică și conflictuală. Abordările specifice și strategiile de țară referitoare la drepturile omului vor reprezenta un instrument important pentru identificarea celei mai bune căi de urmat în diferite contexte în această privință.

B. Obiectiv și domeniu de aplicare

5. UE urmărește să promoveze și să protejeze toate drepturile omului pentru persoanele LGBTI plecând de la standardele juridice existente internaționale din acest domeniu, inclusiv de la cele stabilite de Organizația Națiunilor Unite și de Consiliul Europei. Prin utilizarea diferitelor instrumente de care dispune în cadrul acțiunii sale externe, inclusiv instrumentele financiare disponibile atât prin intermediul instituțiilor UE, cât și al statelor membre, UE va urmări să promoveze și să protejeze în mod activ respectarea acestor drepturi.

6. Prin aceste orientări se urmărește punerea la dispoziția funcționarilor instituțiilor UE și ai statelor membre ale UE a unor orientări care să fie utilizate în relațiile cu țările terțe și cu organizațiile internaționale și ale societății civile, printr-o abordare de la caz la caz, pentru a promova și proteja drepturile omului pentru persoanele LGBTI în cadrul acțiunii externe a UE. Prin aceste instrumente se încearcă să se permită UE să promoveze proactiv drepturile omului pentru persoanele LGBTI pentru a înțelege și a combate mai bine orice discriminare structurală cu care s-ar putea confrunța și să reacționeze la încălcările drepturilor omului ale acestor persoane. În felul acesta, prin aceste instrumente se va contribui, în continuare, la consolidarea și susținerea politicii UE în domeniul drepturilor omului în general.

7. Presentul document valorifică Setul de instrumente pentru promovarea și apărarea tuturor drepturilor omului pentru persoanele LGBT (2010). Orientările privind pedeapsa cu moartea; tortura și alte tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante; apărătorii drepturilor omului; privind promovarea și protecția drepturilor copilului, precum și cele privind violențele împotriva femeilor și fetelor și combaterea tuturor formelor de discriminare la adresa acestora.

8. UE este extrem de conștientă de faptul că promovarea drepturilor omului pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen în multe domenii din întreaga lume, inclusiv în cadrul UE, poate duce la discuții sensibile. Totuși, plecând de la standardele internaționale și de la propriul cadru legislativ, UE și-a depus angajamentul de a promova drepturile omului pentru persoanele LGBTI într-un mod semnificativ și plin de respect. UE va face acest lucru luând în considerare realitățile locale în care apărătorii drepturilor omului trebuie să își desfășoare lupta.

C. Definiții și cadrul juridic

9. Persoanele LGBTI au aceleași drepturi ale omului ca toate persoanele, inclusiv dreptul la nediscriminare. Acest principiu este consacrat în numeroase instrumente internaționale, având un domeniu vast de aplicare. În mod specific, la nivel global, acest drept este prevăzut la articolele 2 și 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR)^{2 3} și la articolul 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR)⁴ (a se vedea **anexa 1**). Această interpretare a fost sprijinită de organismele ONU instituite în virtutea tratatelor și ale raporturilor speciali.

10. În cadrul Adunării Generale a ONU din decembrie 2008, UE a susținut în unanimitate Declarația privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen⁵, susținută de 68 de state de pe cinci continente. În declarație se reafirmă principiul nediscriminării și se condamnă execuțiile, detenția arbitrară sau încălcarea drepturilor omului pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen. UE a sprijinit, de asemenea, declarațiile comune cu ocazia Consiliului pentru Drepturile Omului în 2006 și 2011, declarații care au fost făcute de 54, respectiv 85 de state. În 2011, Consiliul pentru Drepturile Omului a adoptat o rezoluție privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen, care a fost unanim sprijinită de UE și care a însărcinat Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului să comande un studiu de documentare a legislației și practicilor discriminatorii și a actelor de violență comise împotriva persoanelor pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen. Raportul oferă, de asemenea, o privire de ansamblu concisă asupra standardelor și obligațiilor internaționale aplicabile⁶.

² ICCPR, articolul 2 alineatul (1): („Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.”)

³ ICCPR, articolul 26 („Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii. În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice alta împrejurare.”)

⁴ Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, articolul 2 alineatul (2): („Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere,naștere sau orice altă împrejurare”).

⁵ Text integral disponibil la adresa

<http://www.droitsLGBTI2008.fr/documents/?mode=download&id=2>.

⁶ http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/19session/A.HRC.19.41_English.pdf.

11. În 2010, statele membre ale UE ale Consiliului Europei au sprijinit o Recomandare a Comitetului de miniștri privind drepturile LGBTI care a inclus un set cuprinzător de măsuri pentru a promova drepturile omului pentru persoanele LGBTI în statele membre ale Consiliului Europei ⁷.

12. Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului ⁸, experții ONU din cadrul procedurilor speciale ⁹, organismul ONU pentru protecția drepturilor omului instituit în virtutea tratatului ¹⁰, precum și Comisarul Consiliului Europei pentru drepturile omului ¹¹ fac referire, în lucrările lor, la principiile de la Yogyakarta privind aplicarea dreptului internațional în domeniul drepturilor omului în legătură cu orientările sexuale și identitatea de gen, un text neobligatoriu de interpretare elaborat de o adunare de experți independenți în 2006.

13. Legislația și politicile UE prevăd egalitatea și nediscriminarea pe motive de orientare sexuală, consacrate de articolele 10 și 19 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și de articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (CDFUE). Principiul fondator al UE al egalității de tratament protejează, de asemenea, persoanele transgen împotriva discriminării. Acesta este consacrat în Directiva reformată a UE privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (2006/54/CE), în Directiva referitoare la egalitatea de gen privind accesul la bunuri și servicii (2004/113/CE) și, cu trimitere explicită la identitatea și expresia de gen, în Directiva UE privind condițiile necesare pentru acordarea azilului (2004/83/CE) și Pachetul UE privind drepturile victimelor (2011/0129).

⁷ Recomandarea CM/Rec (2010)5 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre cu privire la măsurile de combatere a discriminării pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen, adoptată fără vot la 31 martie 2010.

⁸ A se vedea, de exemplu, Raportul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului - „Legislația și practicile discriminatorii și actele de violență comise împotriva persoanelor pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen”, doc. ONU A/HRC/19/41 din 17 noiembrie 2011

⁹ A se vedea, de exemplu, Raportul raportorului special privind tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, doc. ONU A/HRC/22/53 din 1 februarie 2013.

¹⁰ A se vedea, de exemplu, Comitetul pentru drepturile economice, sociale și culturale, Comentariul general nr. 20 privind nediscriminarea în ceea ce privește drepturile economice, sociale și culturale (articolul 2 punctul 2), doc. ONU E/C.12/GC/20 din 10 iunie 2009.

¹¹ A se vedea, de exemplu, Thomas Hammarberg, Comisar pentru Drepturile Omului din cadrul Consiliului Europei, „Este timpul să recunoaștem că principiile drepturilor omului se aplică, de asemenea, orientării sexuale și identității de gen”, 14 mai 2008, disponibil la adresa: http://www.coe.int/t/commissioner/Viewpoints/080514_en.asp

Definiții de lucru ¹²

Acronimul **LGBTI** descrie un grup eclectic de persoane care nu se conformează noțiunilor convenționale sau tradiționale ale rolurilor de gen de bărbat și femeie. La persoanele LGBTI se face adesea trimitere prin „minorități sexuale, de gen și corporale”.

Lesbiana este o femeie a cărei atracție fizică, romantică și/sau emoțională de durată este față de alte femei. Cuvântul „**gay**” este adesea utilizat pentru a descrie un bărbat a cărui atracție de durată este față de alți bărbați, deși termenul poate fi folosit pentru a descrie atât homosexualii, cât și lesbienele. Cuvântul „**bisexual**” descrie o persoană care este atrasă fizic, romantic și/sau emoțional atât de bărbați, cât și de femei. **Transgen** descrie persoane a căror identitate de gen și/sau expresie de gen diferă de sexul care li s-a atribuit la naștere. Termenul „**intersexual**” acoperă variații corporale referitoare la standarde de bărbăție și feminitate stabilite cultural, inclusiv variații la nivelul cromozomilor, gonadelor și organelor genitale(externe).

Noțiunea de „**orientare sexuală**” se referă la capacitatea fiecărei persoane de a avea o atracție de tip emoțional, afectiv și sexual față de persoane de gen diferit, de același gen sau persoane care nu aparțin numai unui singur gen, precum și la capacitatea de a întreține relații intime și de ordin sexual cu aceste persoane.

Identitatea de gen se referă la experiența interioară și individuală de gen a fiecărei persoane, experiență trăită în mod profund, care poate sau nu să corespundă sexului atribuit la naștere.

¹² A se vedea, de asemenea, orientările ICNUR „Lucrul cu persoanele LGBTI aflate în strămutare forțată ”, 2011, p.3: <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=4e6073972>. Aceste definiții nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic și nu au fost adoptate în mod formal de un organism interguvernamental; acestea sunt incluse pentru a oferi orientări de ordin practic funcționarilor instituțiilor UE și statelor membre ale UE care lucrează pe aspecte referitoare la LGBTI. A se vedea, de asemenea, Orientările ICNUR privind Protecția Internațională nr. 9: „Cereri introduse pentru acordarea statutului de refugiat pe baza orientării sexuale și/sau a identității de gen în contextul articolului 1A alineatul (2) din Convenția din 1951 și/sau a Protocolului din 1967 referitor la statutul refugiaților”, HCR/GIP/12/09 din 23 octombrie 2012, p.4.

II. Orientări operaționale

A. Domenii prioritare de acțiune

14. Pentru a promova în mod eficient și pentru a proteja drepturile omului pentru persoanele LGBTI în cadrul acțiunii externe a UE, Uniunea ar trebui să se concentreze pe următoarele domenii:

1. Dezincriminarea și combaterea legislației și a politicilor discriminatorii

15. În prezent, aproximativ 80 de state continuă să incrimineze relațiile consensuale între persoane de același sex, printre care mai multe state care pot impune pedeapsa cu moartea. O astfel de incriminare este contrară legislației internaționale în materie de drepturile omului și încalcă drepturile omului pentru persoanele LGBTI, inclusiv dreptul la viață, la intimitate, libertate, securitate și sănătate, precum și libertatea de întrunire, de asociere și de exprimare. Aceste libertăți fundamentale sunt, de asemenea, restrânse prin inițiative legislative care incriminează discuțiile publice și/sau exprimarea homosexualității, inclusiv interzicerea „marșurilor mândriei”.

Incriminarea relațiilor consensuale între adulți de același sex consolidează prejudecățile existente, crește stigmatizarea, legitimează discriminarea și le poate face pe persoanele LGBTI mai vulnerabile la abuzuri și violențe care aduc atingere drepturilor omului, inclusiv brutalitatea poliției și cazuri de tortură, precum și alte forme de tratament crud, inuman și degradant al persoanelor LGBTI.

16. Măsurile cu caracter juridic, precum legislația anti-prostituție, legislația contra injuriilor și interzicerea așa-numitei „travestiri în îmbrăcămintea sexului opus”, pot, de asemenea, să vizeze persoanele de gen variabil și persoanele transgen și pot fi utilizate de personalul autorităților de aplicare a legii pentru a urmări persoanele transgen pe baza identității lor de gen sau a expresiei de gen. Persoanele transgen ale căror documente de identitate nu reflectă genul pe care îl preferă pot fi împiedicate să caute acces la justiție, în situația în care drepturile lor au fost încălcate.

17. UE

a. ar trebui să condamne în mod activ legislația, politicile și practicile discriminatorii, inclusiv incriminarea relațiilor consensuale între adulți de același sex sau a identităților transgen, în special aplicarea pedepsei cu moartea, a torturii sau a maltratării din această cauză.

b. ar trebui, de asemenea, să se opună în mod activ altor limitări ale accesului la drepturile omului, în special inițiativelor legislative prin care se limitează libertatea de exprimare, libertatea de asociere și libertatea de întrunire.

c. ar trebui să lucreze în direcția obținerii dezincriminării relațiilor consensuale între adulți de același sex și persoane transgen și a abolirii practicilor discriminatorii față de toate persoanele, inclusiv persoanele LGBTI.

18. Acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- acordarea unei atenții deosebite, de la caz la caz, celei mai bune modalități de promovare eficientă a drepturilor omului pentru persoanele LGBTI și eliminarea legislației, politicilor și practicilor discriminatorii;
- concentrarea acțiunilor sale în țările în care relațiile consensuale între adulți de același sex, identitățile transgen sau apărarea acestora sunt incriminate sau în care există perspective de schimbare a legislației existente (în ambele direcții), prin prezentarea problemei și încurajarea statelor să realizeze schimbări legislative în conformitate cu dreptul internațional;
- acordarea unei atenții speciale situațiilor în care pedeapsa cu moartea este în vigoare și/sau se practică tortura și maltratarea persoanelor LGBTI și condamnarea acestor practici în conformitate cu orientările UE privind pedeapsa cu moartea și orientările UE privind tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante;
- consultarea și luarea în considerare a opiniilor comunității LGBTI în țări vizate cu privire la cele mai adecvate modalități de acțiune și reacțiune.

2. Promovarea egalității și a nediscriminării

19. Discriminarea din motive de orientare sexuală sau identitate de gen este chestiunea cu care se confruntă cel mai des persoanele LGBTI. Legislația, politicile și practicile discriminatorii pot fi întâlnite la locul de muncă și în domeniul public, în special în ceea ce privește accesul la servicii medicale și educație. Poate include aspecte legate de hărțuire și alte forme de excludere. Discriminarea și inegalitatea de tratament pot fi, de asemenea, găsite în centrele de detenție.

20. Documentele de identitate adecvate reprezintă o condiție preliminară pentru respectarea eficientă a multor drepturi ale omului. Persoanele transgen care nu au documente de identitate conform genului pe care îl preferă pot, ca urmare, să fie expuse unui tratament arbitrar și discriminării din partea altor persoane și instituții. În unele țări nu există dispoziții referitoare la recunoașterea legală a genului preferat. În alte țări, cerințele privind recunoașterea legală a genului pot fi excesive, precum solicitarea dovezii privind sterilitatea sau infertilitatea, privind intervențiile medicale de reatribuire a genului, tratament hormonal, un diagnostic privind sănătatea mentală și/sau faptul că persoana în cauză a trăit ca aparținând genului pe care îl preferă pentru o perioadă anume (așa-numita „experiență a vieții reale”).

21. Astfel de dispoziții excesive sau practici sunt contrare dreptului la egalitate și nediscriminare, astfel cum prevăd articolele 2 și 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR) și articolul 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR).

22. UE ar trebui să denunțe orice formă de discriminare care este contrară acestor principii fundamentale.

23. Acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- încurajarea statelor să promoveze egalitatea și nediscriminarea în exercitarea tuturor drepturilor omului de către persoanele LGBTI, inclusiv prin introducerea legislației și politicilor naționale, inclusiv campanii de conștientizare, care să promoveze egalitatea și nediscriminarea la locul de muncă, în sănătate și în educație;
- identificarea situațiilor în care sprijinul politic și financiar pentru inițiativele guvernamentale și neguvernamentale de promovare a nediscriminării și egalității ar aduce o valoare adăugată acestor acțiuni.

3. Combaterea violenței LGBTI-fobice

24. UE este în special preocupată de cazurile de violență LGBTI-fobică care încalcă principiile fundamentale ale drepturilor omului. Această violență include un spectru larg de acte violente precum asasinatul, violul, bătaile, tortura, tratamentul crud, inuman sau degradant și atacurile fizice în spațiul public. Deși se află tot mai mult în atenția organizațiilor pentru drepturile omului, raportarea actelor de violență rămâne sub nivelul lor real. În unele țări, un climat de impunitate permite ca săvârșirea de acte de violență împotriva persoanelor LGBTI să rămână nepedepsite, în absența anchetării. Țările care continuă să incrimineze relațiile consensuale între adulți de același sex și persoane transgen sau din care lipsește legislația care protejează în mod explicit persoanele LGBTI în situații de discriminare și violență au procente mai ridicate de violență LGBTI-fobică.

25. Violența și crimele motivate de ura față de persoanele transgen sunt în special predominante, dat fiind procentul relativ scăzut de persoane transgen, nivelurile scăzute de monitorizare și raportare a acestui tip de infracțiuni, precum și frica de represalii.

26. Femeile lesbiene, bisexuale și transgen sunt în mod special ținte vulnerabile ale crimelor și violului motivate de prejudecăți, din cauza inegalității de gen și a normelor de gen în cadrul structurilor familiale. Practica violului punitiv și a uciderii din onoare, care au adesea loc în locuințe private și care sunt efectuate de membri de familie, a fost raportată de deținătorii mandatului procedurii speciale a ONU și de organizațiile pentru apărarea drepturilor omului în multe țări.

27. Obiectivul UE este acela de a contribui la combaterea oricărei forme de violență LGBTI-fobică.

28. Acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- încurajarea statelor pentru a recunoaște violența LGBTI-fobică și a dezvolta împreună cu societatea civilă măsuri de ordin juridic și de alt tip pentru a preveni, monitoriza și urmări efectiv autorii actelor de violență LGBTI-fobică;
- contribuția la combaterea oricăror forme de violență LGBTI-fobică prin sprijinirea inițiativelor societății civile și guvernamentale pentru: monitorizarea cazurilor de violență, educarea personalului autorităților de aplicare a legii și solicitarea de asistență și măsuri de reparație pentru victimele acestei violențe.

4. Sprijinirea și protejarea apărătorilor drepturilor omului

29. Toate statele ar trebui să respecte activitatea apărătorilor drepturilor omului, astfel cum se prevede în Declarația internațională privind dreptul și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute (adoptată în 1998 de către Adunarea Generală a ONU). În ciuda acestui fapt, apărătorii drepturilor omului (jurnaliștii, activiștii, avocații, sindicatele etc.) care desfășoară acțiuni legate de promovarea și apărarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI reprezintă un grup extrem de vulnerabil și devin adesea ținte ale maltratării și încălcării drepturilor omului. Acest lucru se întâmplă în special în țările în care guvernele interzic discuțiile publice cu privire la orientarea sexuală și restrâng libertatea de asociere și de exprimare în legătură cu aceste aspecte.

30. Pentru a fi coerente cu progresele realizate în punerea în aplicare a orientărilor UE privind apărătorii drepturilor omului, acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- Încurajarea țărilor terțe în favoarea adoptării unei culturi de respect general și recunoaștere a activităților desfășurate de apărătorii drepturilor omului, inclusiv ale drepturilor omului pentru persoanele LGBTI.
- Acordarea de prioritate acțiunilor UE în țările în care există un bilanț defavorabil în ceea ce privește respectul față de apărătorii drepturilor omului în general și în special față de apărătorii drepturilor omului pentru persoanele LGBTI, în special în cazurile în care schimbările legislative și sancțiunile penale au avut un impact negativ asupra activităților apărătorilor drepturilor omului.
- Reacționarea la încălcările evidente ale drepturilor apărătorilor drepturilor omului din țări terțe, subliniind poziția UE în legătură cu acest aspect și desfășurând activități în conformitate cu orientările UE privind apărătorii drepturilor omului.

B. Instrumente operaționale

31. Funcționarii instituțiilor UE și ai statelor membre ale UE au la dispoziție, atunci când acest lucru este relevant, instrumente și acțiuni variate, utilizând, de asemenea, instrumentele și orientările existente:

În ceea ce privește țările terțe

1. *Strategiile de țară referitoare la drepturile omului:*

- Abordarea situației persoanelor LGBTI în cadrul strategiilor de țară privind drepturile omului, precizând în special apariția unor încălcări ale drepturilor omului și a unei discriminări structurale îndreptate împotriva persoanelor LGBTI. În anumite țări și regiuni pot fi necesare o abordare diferențiată a acestor chestiuni și concentrarea cu prioritate asupra acestor chestiuni.

2. *Monitorizarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI*

- Utilizarea analizei/fișei de verificare din **anexa 2** pentru a urmări și monitoriza situația drepturilor omului în ceea ce privește persoanele LGBTI din țara respectivă pentru a identifica progresele/regresele.
- Păstrarea contactului activ cu autoritățile locale, cu organizații regionale, precum și cu organizații locale sau internaționale ale societății civile, pentru a obține informații, inclusiv cu privire la cazuri individuale de încălcare a drepturilor omului îndreptată împotriva persoanelor LGBTI.

3. *Rapoartele șefilor misiunilor UE:*

- Includerea în rapoartele periodice a unei analize a situației persoanelor LGBTI, precum și a unor încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBTI și a apărătorilor drepturilor omului.
- Identificarea și monitorizarea unor cazuri individuale de încălcare clară a drepturilor omului îndreptată împotriva persoanelor LGBTI.
- Detalierea unor măsuri (de exemplu, demersuri, prezentarea problematicii în cadrul dialogului politic, finanțare) care au fost întreprinse sau planificate pentru a combate încălcări presupuse sau dovedite (orice acțiune într-un caz individual ar trebui întreprinsă doar cu consimțământul persoanei în cauză).
- Utilizarea ciclului de raportare pentru evaluările periodice universale și a monitorizării recomandărilor făcute statului analizat.

4. *Demersuri și declarații publice:*

- Propunerea și efectuarea de demersuri și declarații publice cu privire la problematica LGBTI, cu un accent special pe cazurile și situațiile cu risc sporit.
- Reacționarea la dezvoltările pozitive în promovarea și protejarea respectării depline a drepturilor omului pentru persoanele LGBTI în țările terțe.
- Sprijinirea publică a libertății de întrunire și de exprimare, inclusiv, după caz, participarea la exercitarea libertății de întrunire și exprimare (de exemplu, evenimente publice, marșurile mândriei).

5. *Cazuri individuale:*

- Propunerea de acțiuni specifice, de exemplu efectuarea de demersuri, când se aduc la cunoștință cazuri individuale bine documentate de încălcări presupuse sau dovedite ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBTI (acțiunile privind cazurile individuale ar trebui stabilite de la caz la caz, nu ar trebui desfășurate decât dacă persoana vizată își exprimă consimțământul în cunoștință de cauză și pot reprezenta o parte dintr-un demers sau declarație cu titlu general).

6. *Audieri în fața instanței și vizite în penitenciar:*

- Participarea la audieri în fața instanței și observarea acestora în timpul procedurilor judiciare cu privire la încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBTI, acordând o atenție specială cazurilor cu risc sporit.
- Contactarea unui procuror, a autorităților polițienești sau a unui organ instituit și independent însărcinat cu vizitele pentru a solicita permisiunea de a vizita locurile de detenție pentru a evalua, de exemplu, situația persoanelor LGBTI în detenție.

7. *Dialoguri politice:*

- Prezentarea situației drepturilor omului pentru persoanele LGBTI în componenta privind drepturile omului a dialogurilor politice și a celor specializate (dialoguri cu privire la drepturile omului, consultări, subcomitete și dialogurile în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou) cu țări terțe și organizații regionale.
- Prezentarea, cu consimțământul persoanelor implicate, a unor cazuri individuale de încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBTI.
- Încurajarea țărilor terțe să inițieze schimbări legislative, pentru a asigura egalitatea în fața legii a persoanelor LGBTI.
- Încurajarea țărilor terțe să semneze și/sau să ratifice instrumente internaționale relevante, în special ICCPR și ICESCR, și să elimine orice rezerve relevante cu privire la aceste instrumente.
- Încurajarea țărilor terțe să instituie organe independente responsabile cu monitorizarea locurilor de privare de libertate, inclusiv prin ratificarea Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii (OPCAT).
- Utilizarea ciclului de raportare pentru evaluările periodice universale și a monitorizării recomandărilor făcute statului analizat.
- Încurajarea țărilor terțe să inițieze procedurile speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU pentru a efectua misiuni tematice sau la nivelul țării, să accepte recomandările acestora și să le aplice.

- Sprijinirea țărilor terțe care sunt în favoarea promovării și apărării drepturilor omului de către persoanele LGBTI, încurajarea unei cooperări mai strânse în forurile multilaterale și promovarea eforturilor acestora ca exemple la nivel regional.
- Încurajarea schimbului de informații privind bunele practici cu țările terțe care sunt favorabile promovării și apărării drepturilor omului pentru persoanele LGBTI, pentru a îmbunătăți măsurile UE și a contribui la acestea (a se include în culegerea de bune practici și lecții învățate).

8. *Sprijinirea eforturilor societății civile:*

- Transmiterea unor mesaje de sprijin politic atunci când se consideră necesar și după consultarea societății civile.
- Facilitarea informării cu privire la finanțarea disponibilă (de exemplu prin EIDHR sau instrumentele relevante ale statelor membre ale UE).
- Transmiterea informațiilor cu privire la legislația și practicile privind persoanele LGBTI în UE.
- După caz, promovarea vizibilității organizațiilor locale care promovează drepturile omului de care se bucură persoanele LGBTI, de exemplu, prin găzduirea de dezbateri și seminarii privind chestiunile relevante și prin includerea de aspecte referitoare la LGBTI și atragerea de vorbitori din rândul persoanelor LGBTI și prin sprijinirea evenimentelor culturale, a conferințelor sau a proiectelor sociale.
- Încurajarea unei dezbateri privind chestiuni referitoare la LGBTI între actori statali și societatea civilă prin promovarea posibilităților de desfășurare a schimburilor de opinii.
- Consultarea organizațiilor societății civile cu privire la integrarea problematicii LGBTI.
- Încurajarea organizațiilor societății civile să promoveze drepturile omului pentru persoanele LGBTI.
- Încurajarea organizațiilor societății civile să documenteze corespunzător încălcările drepturilor omului care afectează persoanele LGBTI.
- Sprijinirea cercetării academice relevante pentru a ajuta la dezvoltarea dezbaterii la nivel național și a eforturilor de susținere.

9. *Mecanismele internaționale:*

- Propunerea către raportorii speciali ai ONU, reprezentanții speciali ai UE și reprezentanții echivalenți din cadrul Consiliului Europei, al OSCE și al altor organe regionale activând în domeniul drepturilor omului de a se întâlni cu ONG-urile locale care activează pentru promovarea și protecția drepturilor omului pentru persoanele LGBTI.
- Propunerea ca organele internaționale de monitorizare să pună accentul în mod special asupra persoanelor LGBTI în cursul vizitării locurilor de privare de libertate.
- Încurajarea grupurilor locale să includă informații cu privire la situația persoanelor LGBTI în rapoartele lor alternative la mecanismele regionale privind drepturile omului și la organismele ONU.
- Includerea unor astfel de informații în materialul oferit spre utilizare în cadrul mecanismului universal de revizuire periodică cu ocazia Consiliului ONU pentru drepturile omului.

10. *Vizite ale delegațiilor UE și ale statelor membre:*

- Includerea de informații cu privire la situația persoanelor LGBTI în materialele de informare pentru delegațiile UE și ale statelor membre aflate în vizită și încurajarea membrilor acestora să abordeze chestiunea cu partenerii locali și să se întâlnească cu apărătorii drepturilor omului care activează în promovarea și apărarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI.

32. Prin aceste acțiuni, ar trebui să se acorde o atenție specială: cazurilor cu risc înalt care includ sentințe penale, pedeapsa cu moartea, tortura sau alte tipuri de maltratări; cazurilor de încălcări presupuse sau dovedite care îi afectează pe apărătorii drepturilor omului pentru persoanele LGBTI și bunelor practici de realizare a unei schimbări de politică și a unei schimbări juridice și în ceea ce privește constrângerile structurale care includ legislația și practicile discriminatorii, precum și impunitatea pentru încălcările drepturilor omului pentru persoanele LGBTI.

În cadrul forurilor multilaterale:

1. *Organizația Națiunilor Unite*

- Exprimarea necesității ca toate țările să adere la Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) și să o respecte; conform acestei declarații, principiul universalității drepturilor omului este consacrat la articolul 1 care prevede faptul că „Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”.
- Includerea preocupărilor legate de LGBTI în declarații și întrebări în cursul dialogurilor interactive la ONU, reflectând faptul că UE este profund preocupată de încălcarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen, în general, și condamnând încălcări specifice precum utilizarea pedepsei cu moartea din acest motiv, execuțiile extrajudiciare, sumare sau arbitrare, practica torturii și alte tratamente crude, inumane și degradante sau pedepsirea, arestarea sau detenția arbitrară, precum și dreptul la libertatea de exprimare, libertatea de asociere și libertatea de întrunire, precum și lipsirea de drepturile economice, sociale și culturale, în special.
- Încurajarea statelor să ia toate măsurile necesare, în special măsurile legislative sau administrative, pentru a se asigura că orientarea sexuală și identitatea de gen nu pot, în nicio circumstanță, să constituie baza unor sancțiuni penale, în special execuții, arestări, detenție sau amenzi, pentru a se asigura că încălcările drepturilor omului comise împotriva persoanelor LGBTI sunt anchetate, iar făptuitorii sunt trași la răspundere și aduși în fața justiției, pentru a asigura, de asemenea, protecția adecvată a apărătorilor drepturilor omului și pentru a îndepărta obstacolele care îi împiedică pe aceștia să își desfășoare activitatea.

- Asigurarea respectării adecvate a Rezoluției 17/19 a Consiliului pentru Drepturile Omului care este la momentul actual singura rezoluție cu specificitate LGBTI care a fost adoptată prin care s-a lansat primul proces formal interguvernamental privind orientarea sexuală și identitatea de gen, culminând cu reuniunea grupului special din martie 2012 din cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului. Raportul Înaltului comisar ¹³ și grupul special au confirmat prevalența și gravitatea violenței și discriminării împotriva persoanelor LGBTI și au expus inadecvarea răspunsurilor date atât la nivel național, cât și la nivel internațional.
- După caz, recomandarea să se acorde atenție acestor chestiuni prin procedurile speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului și prin organismele prevăzute de tratate și încurajarea acestora să continue să integreze în cadrul mandatelor lor relevante analiza încălcărilor drepturilor omului pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen.
- Includerea întrebărilor și recomandărilor referitoare la LGBTI în intervenții în cursul procesului de evaluare periodică universală, atunci când este relevant, în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului (CDO) de la Geneva.

2. OSCE

- După caz, includerea preocupărilor legate de LGBTI în declarațiile naționale și în întrebări în cursul dialogului interactiv din cadrul OSCE.
- Continuarea aducerii unei contribuții active pentru includerea „orientării sexuale și a identității de gen” ca motive de discriminare recunoscute în mod explicit în angajamentele asumate în cadrul OSCE sau în deciziile Consiliului ministerial.
- În conformitate cu angajamentul statelor participante ale OSCE la schimbul de informații privind abolirea pedepsei cu moartea și punerea acestora la dispoziția publicului (Documentul de la Copenhaga), includerea în declarațiile naționale ale statelor membre ale UE în cadrul Dimensiunii Umane a OSCE a unor informații privind abolirea pedepsei cu moartea referitoare la persoanele LGBTI (măsură cuprinsă în Orientările UE privind pedeapsa cu moartea).

¹³ A/HRC/19/41

3. *Consiliul Europei (CoE)*

- După caz, includerea preocupărilor legate de LGBTI în declarațiile naționale și în întrebări în cursul dialogului interactiv la CoE.
- Salutarea rezultatului pozitiv al inițiativelor Consiliului Europei în acest domeniu și examinarea punerii în aplicare a Recomandării CM/Rec (2010) 5.
- Trimiterea, după caz, la drepturile omului pentru persoanele LGBTI atunci când Consiliul Europei elaborează măsuri de protecție a drepturilor omului, precum Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice.
- Luarea în considerare a faptului că ECRI (Comisia europeană împotriva rasismului și intoleranței) și-a exprimat intenția de a include examinarea aspectelor legate de LGBTI în noul său ciclu de monitorizare pentru 2013.
- Luarea în considerare, atunci când acest lucru este relevant, a lucrărilor Comisarului pentru drepturile omului care a încadrat discriminarea pe motive de orientare sexuală și identitate de gen drept una dintre ariile tematice pentru biroul său.
- Luarea în considerare, atunci când acest lucru este relevant, a recomandărilor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) privind tratamentul persoanelor LGBTI private de libertate.

4. *Alte mecanisme*

- Încurajarea altor organizații internaționale relevante să adopte măsurile adecvate pentru a încuraja statele în vederea ratificării și a respectării normelor și standardelor internaționale relevante referitoare la drepturile omului pentru persoanele LGBTI.
- Încorporarea, după caz, a preocupărilor legate de drepturile LGBTI în declarații și în întrebări în cursul dialogurilor interactive din cadrul mecanismelor internaționale.
- Încurajarea țărilor terțe să invite experții din cadrul procedurilor speciale din diferite organizații internaționale privind drepturile omului să efectueze misiuni de țară și tematice, precum și acceptarea și punerea în aplicare a recomandărilor acestora.

- Atunci când este posibil, depunerea de eforturi de colaborare la nivel transregional privind organizarea de evenimente însoțitoare privind promovarea și protejarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI, în special pentru a discuta bunele practici referitoare la chestiunile privind LGBTI, acordând atenție recomandărilor adoptate de ansamblul diferitelor organizații internaționale și încurajând statele să le ia în considerare pentru îmbunătățirea situației drepturilor omului la nivel local pentru persoanele LGBTI.
- Identificarea posibilelor state care pot avea o concepție similară pentru a promova egalitatea LGBTI în respectarea drepturilor omului, încurajarea unei cooperări mai strânse în forurile multilaterale și promovarea eforturilor acestora ca exemple la nivel regional.
- Încurajarea Biroului Înaltului comisar al ONU pentru drepturile omului (UNOHCHR), a altor entități ONU, a Consiliului European (CoE) și a birourilor locale ale OSCE să abordeze în activitatea lor chestiunea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI.
- Includerea membrilor societății civile în evenimente însoțitoare care au loc în foruri multilaterale, pentru a promova chestiunea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI.

III. Măsuri de ordin general

33. Grupul de lucru pentru drepturile omului din cadrul Consiliului (COHOM) va analiza punerea în aplicare a acestor orientări la trei ani de la adoptarea lor și le va actualiza, după caz. De asemenea, COHOM va promova și va supraveghea continuarea integrării problematicii LGBTI în cadrul acțiunii externe a UE și va distribui în mod activ prezentele orientări și le va promova aplicarea de către statele membre ale UE, Serviciul European de Acțiune Externă, misiunile și operațiile PSAC ale UE și, atunci când acest lucru este relevant, Comisia Europeană și Parlamentul European.

34. COHOM va elabora o culegere de bune practici și lecții învățate cu privire la acțiunea UE de promovare și protejare a exercitării pe deplin a drepturilor omului de către persoanele LGBTI, pentru a promova învățarea reciprocă și coerența politicilor.

35. În formarea relevantă pentru funcționarii instituțiilor UE și ai statelor membre ale UE, ai misiunilor PSAC ale UE, pentru diplomații statelor membre ale UE și personalul de pe teren vor fi incluse informații referitoare la aspectele LGBTI.

36. Se va acorda o atenție specială aspectelor de gen, mai precis prin acordarea de atenție faptului că lesbienele și femeile bisexuale, persoanele transsexuale, intersexuale și persoanele de gen variabil reprezintă o parte importantă din grupul LGBTI și reprezintă un grup extrem de vulnerabil în fața violențelor pe motive de gen și sex. De asemenea, grupurile și organizațiile de femei care fac parte din societatea civilă dețin frecvent un rol important în promovarea și protejarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI, în special în țări în care organizațiile LGBTI nu sunt permise.

Instrumente juridice internaționale și regionale, declarații și alte documente relevante
pentru promovarea și apărarea drepturilor omului pentru persoanele LGBTI

Instrumente juridice internaționale:

- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR), 1966
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR), 1966
- Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (ICERD), 1965
- Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, 1984
- Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), 1979
- Convenția cu privire la drepturile copilului (CDC), 1989
(art. 2)
- Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 111, 1958

Instrumente juridice regionale:

Europa

- Convenția europeană a drepturilor omului, 1953
- Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), 2010
- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, 2000

Legislație secundară a UE: Directiva 2000/78/CE a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, Directiva 2004/113/CE a Consiliului de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, Directiva 2006/54/CE privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă, 2004/83/CE, 2011/0129 (Pachetul UE privind drepturile victimelor), „Directiva 2012/29/UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului”.

Declarații

- Declarația Universală a Drepturilor Omului, 1948
- Declarația ONU privind dreptul și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute, 1999

Alte documente la nivel regional

- Standardele Consiliului Europei „Combaterea discriminării pe motive de orientare sexuală și identitate de gen”, 2011.
- Recomandarea Consiliului Europei privind măsurile pentru combaterea discriminării pe criterii de orientare sexuală sau identitate de gen, 2010
- Rezoluția Organizației Statelor Americane „Drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen”, 2008.
- Rezoluția Organizației Statelor Americane privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen în țările din cele două Americi”, 2009.

Declarații și rezoluții

- Declarația comună a ONU și a Comitetului pentru Drepturile Omului privind orientarea sexuală, identitatea de gen și drepturile omului, decembrie 2006;
- Declarația Adunării Generale a ONU privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen, 2008;
- Declarația comună a ONU și a Comitetului pentru Drepturile Omului „Eradicarea actelor de violență și a violărilor aferente ale drepturilor omului legate de orientarea sexuală și identitatea de gen”, martie 2011;
- Rezoluția Comitetului pentru Drepturile Omului „Drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen” (HRC/17/L.9/Rev.1);
- Raportul Înalțului Comisar ONU pentru Drepturile Omului — Studiu de documentare a legislației și practicilor discriminatorii și a actelor de violență comise împotriva persoanelor pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen¹⁴, 2011.

¹⁴ http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/19session/A.HRC.19.41_English.pdf.

Alte documente relevante

- Raportul Congresului mondial privind Drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen, 2009
- Născuți liberi și egali, Orientarea sexuală și identitatea de gen în dreptul internațional al drepturilor omului, Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, 2012
- Orientările ICNUR privind Protecția Internațională nr. 9: „Cereri introduse pentru acordarea statutului de refugiat pe baza orientării sexuale și/sau a identității de gen în contextul articolului 1A alineatul (2) din Convenția din 1951 și/sau a Protocolului din 1967 referitor la statutul refugiaților”, 23 octombrie 2012
- „Sondajul LGBT în Europa” al Agenției pentru Drepturi Fundamentale, mai 2013
- „Combaterea discriminării pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen” redactat de Comitetul pentru Egalitate și Nediscriminare al Consiliului Europei, memorandum revizuit, 15 martie 2013
- Principiile de la Yogyakarta privind aplicarea dreptului internațional în domeniul drepturilor omului în legătură cu orientările sexuale și identitatea de gen, 2006

Elemente pentru analiza/fișa de monitorizare a situației privind chestiunea drepturilor LGBTI

Chestiunea drepturilor omului	Indicatori	Surse de informare
1. Dreptul la viață		
1.1. Este pedeapsa cu moartea folosită pentru a sancționa relațiile consensuale între persoane de același sex?	Legislația prevede pedeapsa cu moartea pentru relații consensuale între persoane de același sex? Este legislația pusă în aplicare (anchete din partea poliției și/sau condamnare din partea instanțelor)?	Codul penal; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.
1.2. Sunt persoanele LGBTI vizate pentru ucideri extrajudiciare pe motivul orientării lor sexuale sau al identității de gen?	Există rapoarte fiabile privind uciderea sau amenințarea cu moartea a persoanelor LGBTI de către poliție sau alți agenți de securitate sau cu implicarea acestora? Au fost astfel de cazuri cercetate sau urmărite penal?	Rapoarte ale raportorilor speciali ai ONU sau ale altor reprezentanți ai organizațiilor internaționale, mărturii; rapoarte din presă; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.
2. Dreptul de a nu fi supus torturii sau tratamentelor crude, inumane sau degradante		

<p>2.1 Sunt persoanele LGBTI supuse în mod sistematic și discriminatoriu torturii sau sunt abuzate de poliție sau alte forțe de securitate?</p>	<p>Există rapoarte fiabile privind torturarea sau abuzarea persoanele LGBTI de către poliție sau alte forțe de securitate în cursul anchetelor sau al reținerii? Au fost astfel de cazuri cercetate sau urmărite penal?</p>	<p>Rapoarte ale raportorilor speciali ai ONU sau ale altor reprezentanți în cadrul organizațiilor internaționale; Rapoarte ale sistemelor de vizite, mecanisme naționale de prevenire, Subcomitetul de Prevenire a Torturii, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante și institute naționale consacrate drepturilor omului, mărturii; rapoarte din presă; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.</p>
<p>2.2 Oferă funcționarii din cadrul poliției și alți funcționari din domeniul securității protecție adecvată persoanelor LGBTI?</p>	<p>Sunt infracțiunile violente împotriva persoanelor LGBTI cercetate și urmărite penal?</p>	<p>Rapoarte ale sistemelor de vizite, precum mecanisme naționale de prevenire, Subcomitetul de Prevenire a Torturii, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante și institute naționale consacrate drepturilor omului, mărturii; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.</p>
<p>2.3 Asigură autoritățile împuternicite să rețină persoanele protecția adecvată a persoanelor LGTBI aflate în custodia lor?</p>	<p>Atunci când este necesar, sunt luate măsurile necesare pentru a proteja persoanele LGTBI deținute de abuzurile comise de alți deținuți? Este făcut acest lucru cu consimțământul în cunoștință de cauză al persoanelor vizate?</p>	<p>Rapoarte ale sistemelor de vizite, precum mecanisme naționale de prevenire, Subcomitetul de Prevenire a Torturii, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante și institute naționale consacrate drepturilor omului, mărturii; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.</p>

<p>3.1 Persoanele LGBTI beneficiază de protecție egală și eficientă împotriva discriminării în fața legii?</p>	<p>Legislația operează discriminări pe baza orientării sexuale sau a identității de gen? Legislația de combatere a discriminării acoperă orientarea sexuală și identitatea de gen? Este această legislație pusă în aplicare de către sistemul juridic (de exemplu poliție și sistemul judiciar)?</p>	<p>Mărturii; legislația de combatere a discriminării; codurile juridice în general; asociațiile juridice; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.</p>
<p>4. Dreptul la egalitate și nediscriminare</p>		
<p>4.1 Este dreptul penal folosit pentru a sancționa relațiile consensuale între persoane de același sex sau identități transgen?</p>	<p>Poliția arestează persoane pe baza suspiciunii relațiilor între persoane de același sex? Sunt persoanele judecate și pedepsite pentru astfel de relații? Poliția arestează persoane pe baza presupunerii legate de travestirea în îmbrăcămintea sexului opus sau de identitățile transgen ale acestor persoane?</p>	<p>Codul penal; mărturii; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.</p>
<p>4.2 Sunt folosite alte legi privind moralitatea sau ordinea publică pentru a condamna relațiile între persoane de același sex?</p>	<p>Autoritățile descind în cadrul petrecerilor private sau împiedică oamenii să își caute parteneri pe site-urile internet?</p>	<p>Codul penal; mărturii; rapoarte din presă; ONG-uri; grupuri LGBTI, asociații de avocați.</p>
<p>4.3 Există diferențe în legislație pentru heterosexualitate și homosexualitate, precum vârsta consimțământului sau precizarea legată de locuințe private sau spații publice? Sunt acestea puse în aplicare?</p>	<p>Există anchete și/sau urmăriri penale? Tinerii care nu au împlinit încă vârsta consimțământului sunt pedepsiți pentru acte sexuale cu persoane de același sex în condițiile în care nu ar fi pedepsiți pentru acte sexuale cu persoane de sex diferit?</p>	<p>Codul penal; mărturii; rapoarte din presă și pe site-uri internet ale cauzelor instanțelor; ONG-uri; grupuri LGBTI.</p>

<p>4.4 Există proceduri pentru a recunoaște identitatea de gen a unei persoane transgen sau intersexuale în documentele oficiale?</p>	<p>Legislația și/sau regulamentele administrative permit aceasta? Sunt aceste proceduri accesibile, transparente, rapide și la adăpost de cerințe abuzive de ordin medical și social? Asigură aceste practici confidențialitatea prin interzicerea dezvăluirii istoriei de gen a persoanei? Prevăd aceste proceduri în mod juridic posibilitatea ca actorii statali și nestatali să schimbe genul în recomandările de la locul de muncă, certificări și alte documente similare?</p>	<p>agențiile de înregistrare oficiale; ONG-uri, grupuri LGBTI.</p>
<p>4.5 Poate o persoană transgen sau intersexuală să se bucure de toate drepturile genului său nou-reatribuit?</p>	<p>Din perspectivă juridică, este o persoană transgen sau intersexuală care a avut genul reatribuit tratată în același mod ca orice altă persoană de același gen?</p>	<p>Asociațiile juridice; autoritățile relevante.</p>
<p>5. Dreptul de asociere</p>		
<p>5.1. Pot persoanele LGBTI să înființeze asociații pentru a-și reprezenta interesele?</p>	<p>Interzice legislația astfel de asociații? Dacă nu, sunt acestea efectiv scoase în afara legii prin hărțuire publică? Calitatea de membru atrage după sine consecințe nefavorabile pentru membri? Asociațiile se simt obligate să își ascundă adevărata vocație prin folosirea de eufemisme?</p>	<p>Legislația privind asociațiile/ONG-urile; existența site-urilor internet; rapoarte ale ONG-urilor, ale grupurilor LGBTI; sindicatele.</p>

6. Libertatea de întrunire		
6.1 Pot asociațiile LGBTI să organizeze evenimente publice și care nu sunt publice precum marșuri Gay Pride, evenimente culturale și sociale și conferințe?	Aceste evenimente au loc fără a întâmpina obstacole politice și administrative excesive? Poliția asigură protecția evenimentelor dacă există ostilitate publică? Sunt supuși proprietarii la presiuni pentru a nu își închiria sediile pentru evenimente LGBTI?	Legislația privind întrunirile; reportajele de știri; rapoartele ONG; site-uri internet ale grupurilor locale privind libertățile civile/LGBTI?
7. Libertatea de informare și de exprimare		
7.1 Legislația acceptă reviste/site-uri internet/programe radio/programe TV/filme care prezintă aspecte privind LGBTI? Pot acestea să funcționeze efectiv?	Sunt revistele disponibile spre vânzare publică? Pot spectacolele radio, TV și filmele să prezinte aspecte privind viața LGBTI? Modul în care sunt prezentate aspectele privind LGBTI vizează informarea sau incitarea la ură? Există presiuni oficiale asupra distribuitorilor și crainicilor să descurajeze imaginile pozitive ale persoanelor LGBTI?	Apariția la standurile de presă din țară; rapoartele din presă și de pe site-urile internet; rapoartele drepturilor omului și ale ONG-urilor LGBTI; discuții cu grupurile media.
8. Dreptul la muncă		
8.1. Suferă persoanele din cauza discriminării în ceea ce privește dreptul de a munci pe criterii de orientare sexuală sau identitate de gen?	Există vreo protecție juridică împotriva oricărei discriminări pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen? Reprezintă dezvăluirea orientării sexuale un element/impediment important la locul de muncă? Sunt aceste persoane concediate în mod legal atunci când se descoperă statutul lor LGBTI?	Mărturii; rapoartele din presă și de pe site-urile internet; grupuri și bloguri LGBTI; sindicatele.

9. Dreptul la sănătate		
<p>9.1 Persoanele LGBTI se bucură de egalitate atunci când solicită accesul la servicii medicale pentru chestiuni relevante pentru ele?</p>	<p>Este asigurat accesul la servicii medicale confidențiale și adecvate pentru persoanele LGBTI? Este personalul medical pregătit să ofere îngrijire medicală fără prejudecăți persoanelor LGBTI? Există informare adecvată cu privire la prevenirea HIV/AIDS/STD la care sunt expuse aceste persoane? Împiedică legislația penală ostilă accesul la serviciile medicale sau îl fac mai dificil pentru persoanele LGBTI? Sunt unele servicii de sănătate refuzate persoanelor LGBTI, de exemplu servicii de asistență medicală privind reproducerea, donații de sânge pentru bărbații gay și bisexuali?</p>	<p>Grupurile LGBTI; asociațiile medicale profesionale, Ministerul sănătății.</p>

<p>9.2 Este accesibil tratamentul privind reatribuirea genului?</p>	<p>Sunt disponibile în țară servicii psihologice, endocrinologice și chirurgicale de reatribuire a genului sau este asigurat tratament în străinătate? Sunt aceste servicii disponibile fără discriminare și în absența unui tratament degradant, indiferent de starea civilă, statutul juridic sau orice alt statut care nu are legătură cu medicina și în baza consimțământului în cunoștință de cauză al persoanei vizate? Limitează sau refuză acoperirea costurilor pentru aceste tipuri de tratament sistemele de asigurări și de sănătate pe bază discriminatorie? Sunt ușor accesibile informațiile referitoare la aceste servicii?</p>	<p>Ministerul sănătății; asociațiile profesionale ale medicilor și psihiatrilor; organizațiile pacienților; grupuri LGBTI.</p>
---	---	--

10. Drepturile copilului		
10.1 Copiii suferă din cauza discriminării ca rezultat al orientării sexuale sau al identității de gen?	Sunt discriminați copiii din cauza orientării lor sexuale sau a identității de gen? Orientarea sexuală sau identitatea de gen a unui părinte LGBTI are un impact negativ asupra statutului copiilor săi? Există proceduri pentru a permite unor persoane transgen minore să își exprime identitatea de gen și să trăiască în consecință? Sunt copiii supuși unor intervenții chirurgicale care nu sunt necesare și care au loc în absența consimțământului lor sau al părinților lor în cunoștință de cauză în încercarea de a li se „corecta” sexul?	Legislația de combatere a discriminării; legile privind drepturile copilului; legile privind tutela, moștenirea; asociațiile juridice; ONG-uri pentru drepturile copiilor și LGBTI.
11. Dreptul la educație		
11.1 Suferă persoanele LGBTI din cauza discriminării în ceea ce privește dreptul la educație pe criterii de orientare sexuală sau identitate de gen?	Se bucură persoanele LGBTI de dreptul lor la educație într-un mediu sigur, liber de hărțuire, violență, excluziune socială sau alte forme de tratament discriminatoriu sau degradant legat de orientarea sexuală sau identitatea de gen?	Grupurile LGBTI; consilii de administrație școlare; mărturii, rapoarte pe site-uri internet, ministere ale educației.